

GRAU PUJOL, JOSEP M.T. – MANEL GÜELL JUNKERT – FRANCESC MURILLO GALIMANY – JOSEP M. PORTA BALANYÀ - GABRIEL SERRA CENDRÓS. *La Guerra del Francès a la Conca de Barberà (1808-1814)*. Montblanc: Centre d'Estudis de la Conca de Barberà, 2010 (Monografies; XIV), 161 ps.

Aquest volum recull els textos de les diverses conferències celebrades entre 2009 i 2010, en un cicle coorganitzat entre el Centre d'Estudis de la Conca de Barberà i el Consell Comarcal, i que va tenir com a escenari diferents localitats.

Josep M. Grau, aborda “L'impacte de la Guerra del Francès a la Conca de Barberà (1808-1814)” (pàgines 13-52), on remet els fets històrics de l'episodi napoleònic a les monografies de rigor, però acut a documentació d'arxiu per numerar i percentualitzar les xacres que aquell període de guerra va comportar a la població: lloves indiscriminades, deserció, bandolerisme, bagatges, allotjaments, contribucions fiscals asfixiants, etc. També para atenció al fenomen de l'emigració per causes bèl·liques, un tema molt poc treballat en l'àmbit de la guerra del Francès. Acaba fent referència als danys causats als eclesiàstics, tant als seglars com sobretot al seu patrimoni moble i immoble; Manel Güell, en “Els desastres de la guerra al Camp de Tarragona i a la Conca de Barberà. Montblanc, Barberà i Solivella” (ps. 53-72), relaciona els infortunis que va patir la població d'aquestes dues comarques naturals, i ho enfoca des d'un punt de vista eminentment demogràfic (creixement vegetatiu, nombre d'òbits, fills de pares incògnits), mostrant l'evidència del daltabaix poblacional que aquella conflicte va provocar. Para especial atenció en l'epidèmia de tifus de 1809 i la fam de 1812; Francesc Murillo a “La Batalla de Valls (Pont de Goi, 25 de febrer de 1809)” (ps. 73-92), exposa una curiosa síntesi dels fets polítics, socials i bèl·lics que van enfrontar els exèrcits de Teodor Reding i de Gouvion Saint-Cyr a les immediacions de Valls. Relata els fets principals de l'encontre armat, i ho fa amb tant de precisió i vitalitat que transporta literalment al lector fins aquell indret veient-se envoltat d'uns i altres i oïnt els xiulets de les bales passant ben a prop. La batalla es trobava en punt mort quan aparegueren reforços en favor dels napoleònics. L'atac de la cavalleria va ser inaturable i les files espanyoles es van trencar, fugint els soldats a la desesperada. Els detalls i les baixes dels dos exèrcits i sobretot l'ocupació del territori un cop aconseguida la victòria al Pont de Goi, conformen els darrers paràgrafs de l'aportació de Murillo; Josep M. Porta, arxiver comarcal de Montblanc, és l'autor de “La Destrucció dels arxius durant la Guerra del Francès a la Conca de Barberà” (ps. 93-118), article on repassa els estralls que les guerres en el territori de la Conca han deixar sobre el patrimoni documental. Quan a la guerra del Francès, divideix el tema en els tres principals fons documentals: els parroquials, els notariais i els municipals, exposant dades, xifres i alguns casos il·lustratius que evidencien la destrossa que els napoleònics van causar al patrimoni documental. Un etnocidi del qual se'n dol, i que en una reflexió al final atribueix a la malícia del conqueridor com ho han demostrat les recents guerres a l'antiga Iugoslàvia o a l'Irak. A “La Guerra del Francès a Montblanc. Dades per al seu estudi” (ps. 119-144), Gabriel Serra ens introdueix al marc geogràfic i poblacional del Montblanc del 1800 i es fa ressò dels avalots antifrancesos que van portar el sometent a capturar i a executar públicament l'alcalde Agustí Sabau. Després repassa, any per any, els principals fets relacionats amb la vinguda de tropes, generalment franceses, però també espanyoles, entrades o simples aproximacions que van provocar situacions de tensió social. Finalment hi ha una addenda al volum, signada també per Josep M.

Grau (“Agustina d’Aragó hauria pogut ésser montblanquina”, ps. 145-148), el qual breument exposa el fet curiós que els progenitors de la famosa heroïna visquessin uns mesos a la vila ducal, l’any 1781, fet perfectament constatable pels rastres documentals que van deixar. Fou precisament cinc anys més tard, vivint ja a Barcelona, quan els va néixer Agustina, i per això conclou, com molt bé diu el títol de l’article, que per un petit lapsus de temps, *“hauria pogut ésser montblanquina...”*.

El volum s’acaba amb la reproducció al final d’un seguit de plànols de l’època, inèdits, localitzats i aconseguits gràcies a la col·laboració del soci Josep M. Contijoch.